

گکوی انگشت برگی زگیل دار
Asaccus granularis Torki, 2010
Granular Leaf-toed Gecko

Exterior characteristics: Dorsal background color is light to dark brown, with darker brown to red spots that may form rings on the limbs. The nape of the neck shows a large mottled crossbar. The ventral side is uniform in color and lighter than the dorsal side. The crossbars on the upper face of the tail are distinct, equal in width to their interspaces, and do not extend onto the lower side of the tail. Three pairs postmentals, the first in contact; no tubercles between the eyes, on the neck or in the shoulder region and upper arms and elbows; tubercles on the dorsum in 16 irregular rows at the widest part of the body; tubercles conical and more or less pointed, each tubercle surrounded by 9 to 11 granules; 28 granular scales between the eyes; 14 infralabials; 8 lamellae under the fourth toe. Snout-vent length 70mm; tail 70 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: Like other species of the genus *Asaccus*, it is oviparous.

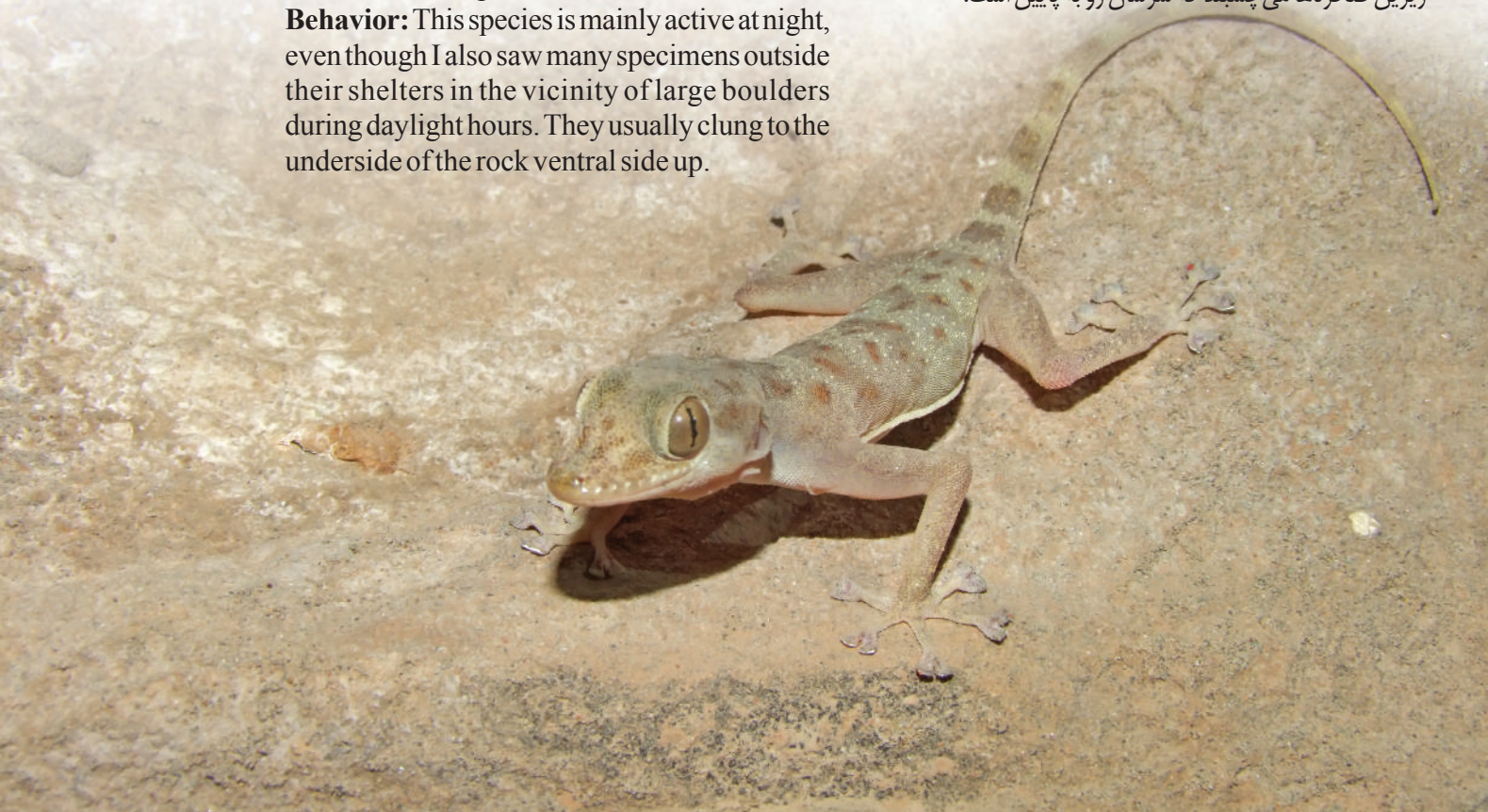
Behavior: This species is mainly active at night, even though I also saw many specimens outside their shelters in the vicinity of large boulders during daylight hours. They usually cling to the underside of the rock ventral side up.

ویژگی های ظاهری: سطح پشتی بدن قهوه ای کم رنگ تا پررنگ و به همراه خال های قهوه ای تیره تا قرمز است که گاه ایجاد حلقه هایی را بر روی پاها می نماید. سطح شکمی کم رنگ تر از سطح پشتی و یک دست است. دم دارای نوارهای مشخصی است که پهنای هر یک برابر با فاصله دو نوار متوالی است. این نوارها تا سطح زیرین دم ادامه نمی یابند. سه جفت پولک عقب چانه ای دارد که جفت اول به یکدیگر متصلند. هیچ پولک زگیل مانندی بر روی سر، گردن، شانه ها و روی دست و پاها دیده نمی شود. پولک های زگیل مانند روی سطح پشتی در پهن ترین قسمت بدن در ۱۶ ردیف نامنظم آرایش یافته و هر زگیل توسط ۹ تا ۱۱ پولک دانه ای احاطه شده است. زگیل ها مخروطی شکل و اندکی نوک تیزند. ۲۸ پولک دانه ای در فاصله بین دو چشم قابل شمارش است. ۱۴ پولک در لب بالا و ۸ پولک در زیر انگشت چهارم دارد. طول پوزه تا مخرج ۷۰ و طول دم ۷۰ میلی متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این گونه مانند سایر گونه های این جنس تخم گذار است.

عادات و رفتار: این گونه این گونه عموماً شب فعال است هر چند نمونه هایی از آن در هنگام روز در اطراف تکه سنگ های بزرگ و بیرون از پناهگاه خود یافت شدند. آنها معمولاً به گونه ای در سطح زیرین صخره ها می چسبند که سرشان رو به پایین است.

گکوی انگشت برگی خاکستری

Asaccus griseonotus

Dixon and Anderson, 1973

Gray Leaf-toed Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Asaccus griseonotus Dixon and Anderson, 1973

Phyllodactylus ingae Eiselt, 1973

Asaccus griseonotus: Kluge, 1993

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن خاکستری با ۲۰ تا ۳۰ نقطه کوچک خاکستری تیره پراکنده، بر روی سطح پشتی دست و پاها لکه‌های خاکستری کم‌رنگی دیده می‌شود. سطح زیرین دست و پاها و سطح شکمی سفید چرک یک‌دست است. دم با هفت نوار خاکستری تا مشکی (در ابتدای دم خاکستری به سمت بدن مشکی می‌شوند)، فضای بین این نوارها هم‌عرض و سفید است و نوک دم قهوه‌ای متمایل به زرد است. دو جفت پولک زیر چانه‌ای توسط ۱۵ تا ۱۸ پولک دانه‌ای شکل کوچک احاطه شده‌اند. فاقد پولک‌های زگیل مانند بزرگ در قسمت بالایی بازوها و سر است. پولک‌های زگیل مانند روی پشت و پاها کوچکند و پولک‌های سطح پشتی در ۱۰ تا ۱۳ ردیف طولی آرایش یافته‌اند. ۶ تا ۷ ردیف پولک دانه‌ای هر حلقه دم را از هم جدا می‌نماید. هر یک از پولک‌های زگیل مانند سطح پشتی توسط ۴ تا ۵ پولک دانه‌ای از پولک زگیل مانند مجاور جدا شده است. پولک‌های زیر ساق پا کوچکند. لبه جلویی برگه‌های انگشتان از نوک ناخن جلوتر قرار می‌گیرد. طول پوزه تا مخرج ۷۱ و طول دم ۸۲ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران و عراق.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است و ۱ تا ۲ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: هنگام شب یا غروب از شکاف سنگ‌ها بیرون می‌آیند و حتی روزها در مکان‌های تاریک و نیمه تاریک مانند غارها فعالیت می‌کنند.

Exterior characteristics: Dorsum ash gray with 20 to 30 small, dark gray spots scattered over dorsum; limbs with faint gray smudges on dorsal surfaces; ventral surfaces of limbs and body uniform dirty white; tail with seven gray to black bands, gray bands proximal, black distal, with white interspaces of equal width; tip of tail tan. Two pairs of postmentals bordered by 15 to 18 granules; lacking enlarged tubercles across rear of head and on dorsal surface of upper arm; scales across supraorbital region coarse; tubercles of dorsum and limbs small; 10 to 13 longitudinal rows at midbody; 6 to 7 rows of granules separate enlarged tubercles of tail whorls; each tubercle of dorsum separated from its adjacent tubercle by 4 to 5 granules; subtibial scales moderate; digital scansors extending well beyond claws. Snout-vent length 71 mm, tail 82 mm.

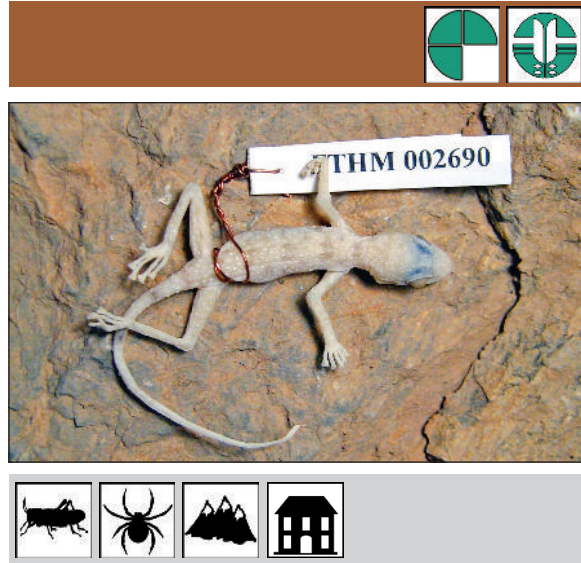
Global distribution: Iran and Iraq.

Reproduction: It lays 1 or 2 eggs.

Behavior: At night or in dusk this species comes out of the crevices of stones and also, it is seen active in dark or semi dark areas like caves in day time.

گکوی انگشت برگی ایرانی
Asaccus iranicus
 Turki, Ahmadzadeh, Ilgaz, Avcı &
 Kumlutas, 2011
 Iranian Leaf-toed Gecko

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ سفید و به همراه نقاط تیره رنگ است. چند نوار عرضی بر روی دم وجود دارد که برخی از این نوارها تا سطح زیرین دم ادامه می‌یابند. سر و دست و پاها سفید و بدون هر گونه نقش و نگاری هستند. قسمت بالای چشم تیره رنگ است. سطح شکمی سفید است. انگشتان دست‌ها تقریباً به طور موازی از کف دست خارج می‌شوند. تمامی سطح پشتی بدن توسط پولک‌های زگیل مانند و سه وجهی پوشیده می‌شود. زگیل‌های پهلوی کوچک‌تر از سطح پشتی بوده، تیغه دار و نوک تیز و یا ساده‌اند. پولک‌های روی سر بسیار کوچک و ساده‌اند. پولک‌های زگیل مانند ساده‌ای سطح بالایی دست و پاها را پوشانده است. این پولک‌ها تا روی انگشتان دست و پشت دست ادامه نمی‌یابند اما بر روی انگشتان اول و دوم پا و پشت پادیده می‌شوند. طول پوزه تا مخرج ۴۲ میلی‌متر است.

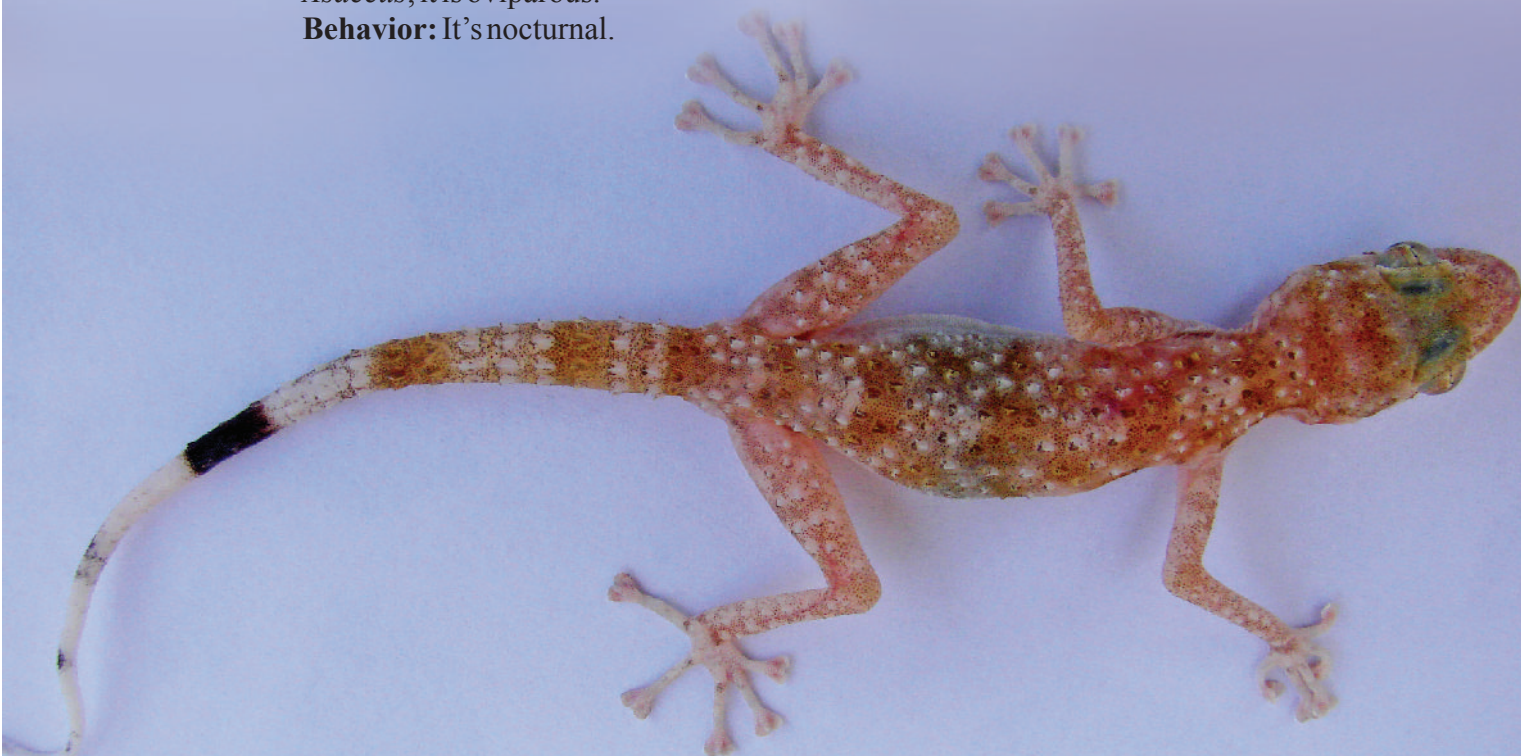
پراکنش جهانی: ایران.
زادآوری: مانند سایر گونه‌های این جنس تخم‌گذار است.
عادات و رفتار: این مارمولک شب فعال است.

Exterior characteristics: The background color of the body is whitish; there are several dark crossbars on the tail, some of them extend onto the ventral side; spots cover the dorsal body; the color of ventral site is whitish; the color of limbs and head are white without any pattern; the upper eyes are dark. Forelimb fingers parallel joint to palm; dorsal body covered all over by tubercles; small dorsal tubercles keeled and trihedral; dorsolateral tubercles keeled, pointed or simple, much smaller than the middle; upper head tubercles very small and simple; simple tubercles cover the arm and forearm, tubercles not extend into palm and digits; foreleg tubercles extend into palm and upper part of the 1st and 2nd digits. Snout-vent 42 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: Like other species of the genus *Asaccus*, it is oviparous.

Behavior: It's nocturnal.

گکوی انگشت برگی کرمانشاه

Asaccus kermanshahensis

Rastegar-pouyani, 1996

Kermanshah Leaf-toed Gecko

Exterior characteristics: Dorsum light grayish cream with irregular scattered dark brown patches, those of head and limbs much smaller than those on back and sides. No dark bands on tail. Four pairs of postmentals bordered by 21 to 24 granules; ear opening less than one-third diameter of orbit; enlarged dorsal tubercles smooth (pointed and weakly keeled on posterior portion of back), extending onto rear of head; tubercles lacking on dorsal surface of upper arm; 8 to 9 longitudinal rows of tubercles at midbody; 3 to 6 rows of granules separate enlarged tubercles of tail whorls; each tubercle of dorsum separated from its adjacent tubercle by 4 to 7 granules. Snout-vent 56 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: It's oviparous and lays 1 to 2 eggs.

Behavior: At night or in dusk this species comes out of the crevices of stones and also, it is seen active in dark or semi dark areas like caves in day time.

ویژگی های ظاهری: رنگ سطح پشتی بدن خاکستری متمایل به کرم روشن با لکه های پراکنده نامنظم قهوه ای تیره است. لکه های روی سر و دست و پاها بسیار کوچک تر از پشت و پهلوها هستند. این گونه فاقد نوارهای تیره روی دم است. ۴ جفت پولک زیر چانه ای توسط ۲۱ تا ۲۴ پولک دانه ای احاطه شده اند. قطر سوراخ گوش حداکثر به اندازه یک سوم قطر چشم است. پولک های زگیل مانند سطح پشتی صافند (در قسمت عقبی سطح پشتی نوک تیز و اندکی تیغه دارند) و تا قسمت عقبی سر ادامه می یابند. این پولک ها در روی دست های دیده نمی شوند. ۸ تا ۹ ردیف طولی پولک زگیل مانند در قسمت میانی بدن قابل شمارش است و ۳ تا ۶ ردیف پولک دانه ای هر حلقه دم را از حلقه بعدی جدا می کند. هر زگیل سطح پشتی بدن توسط ۴ تا ۷ پولک دانه ای از زگیل مجاور جدا شده است. حداکثر طول پوزه تا مخرج نمونه نر بالغ ۵۶ میلی متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این گونه تخم گذار است و ۱ تا ۲ تخم می گذارد.

عادات و رفتار: هنگام شب یا غروب از شکاف سنگ ها بیرون می آیند و حتی روزها در مکان های تاریک و نیمه تاریک مانند غارها فعالیت می کنند.

گکوی انگشت برگی کردستان
Asaccus kurdistanensis
 Rastegar-pouyani, Nilson and Faizi, 2006
 Kurdistan Leaf-toed Gecko

Exterior characteristics: Dorsum ash sandy grey with about 35 dark large spots (blotches) scattered throughout; upper surfaces of limbs the same color as dorsum; snout and labial regions suffused by dark grey; all of the ventral surfaces whitish cream; in life and immediately after death ground color of dorsum usually whitish grey with almost irregular shining olive ocelli from tail area to tip of snout but after removal into a 75% alcohol solution, this color changed to dark brown ocelli; Three pairs of postmentals present. Each digit dilated at apex, terminating in subtriangular expansion; extension of dorsal tubercles onto the head region and upper surfaces of the hindlegs; presence of large, mucronate and tuberculate scales on sides of tail segments. Snout-vent 63 mm, tail 69 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: At night or in dusk this species comes out of the crevices of stones and also, it is seen active in dark or semi dark areas like caves in day time.

ویژگی های ظاهری: سطح پشتی خاکستری متمایل به خاکی رنگ است که حدود ۳۵ لکه تیره رنگ بر روی آن دیده می شود. طرح و رنگ سطح پشتی دست و پاها و سر همانند سطح پشتی بدن است. رنگ ناحیه لب و پوزه خاکستری تیره است. در نمونه های تثبیت شده، سطح شکمی کرم متمایل به سفید به همراه خال های قهوه ای تیره و در نمونه های زنده یا تازه مرده خاکستری متمایل به سفید به همراه خال های سبز براق است. دارای سه جفت پولک عقب چانه ای است. انگشتان در نوک خود به شکل تقریباً مثلثی و برگه مانندند. گیل های پشت تا روی سر و گردن و پاها امتداد یافته اند. پولک های بزرگ و نوک تیزی در دو طرف دم دیده می شوند. طول پوزه تا مخرج ۶۳ و طول دم ۶۹ میلی متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: تخم گذار است.

عادات و رفتار: هنگام شب یا غروب از شکاف سنگ ها بیرون می آیند و حتی روزها در مکان های تاریک و نیمه تاریک مانند غارها فعالیت می کنند.

گکوی انگشت برگی غربی

Asaccus nasrullahi Werner, 2006

Western Leaf-toed Gecko

Exterior characteristics: Dorsal brown or grayish brown, five shadow-like crossbars with small spots on dorsal body, Spots occur on the head, neck, back, and limbs; 11 dark crossbars on dorsal surface of tail, the dark crossbars are wider than their interspaces; Spots on limbs (especially forelimbs) and digits cluster to form crossbars, but in some specimens the spots on the hind limbs are distinct. Ventral surface of head and forelimbs yellowish, but on hind limbs is less yellowish, and other ventral surfaces are white. 2 postmentals, the first postmentals in contact with one another; the second postmentals separated from one another by 5 to 6 scales; dorsal tubercle in 7 to 8 longitudinal rows, conical, without any keel. Each digit dilated at apex, terminating in subtriangular expansion. Snout-vent 63 mm, tail 70 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: It is a Nocturnal lizard; they are mostly active in dusk, they seen on the walls and ceilings of buildings, crevices of large rocks, canals, undergrounds and wells seeking preys.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ قهوه‌ای یا قهوه‌ای متمایل به خاکستری و به همراه ۵ نوار کم‌رنگ عرضی است که نقاط تیره رنگی بر روی آن‌ها دیده می‌شود. این نقاط بر روی سر، گردن و دست و پاها نیز مشاهده می‌گردند. ۱۱ نوار عرضی تیره رنگ بر روی دم دیده می‌شود. پهنای هر نوار از فاصله میان دو نوار متوالی بیشتر است. نقاط روی پاها (به خصوص پاهای جلو) و انگشتان در کنار هم نوارهای عرضی مشخصی به وجود می‌آورد. سطح زیرین سر و پاهای جلو سفید متمایل به زرد است و در پاهای عقب از زردی آن کاسته می‌شود. سطح شکمی سفید یک دست است. دو پولک عقب چانه‌ای دارد که جفت اول به یکدیگر متصلند و جفت دوم توسط ۵ تا ۶ ردیف پولک کوچک از یکدیگر جدا شده‌اند. سطح پشتی بدن توسط ۷ تا ۸ ردیف طولی از پولک‌های زگیل مانند مخروطی بدون تیغه پوشیده شده است. انگشتان در نوک خود به شکل تقریباً مثلثی و برگه مانندند. طول پوزه تا مخرج ۶۳ و طول دم ۷۰ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این مارمولک تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: شب‌ها، به ویژه هنگام غروب فعالیت می‌کنند ولی در مکان‌های تاریک اغلب اوقات فعال هستند، معمولاً روی سقف یا دیوارها، در شکاف صخره‌های بزرگ، کانال‌ها، زیر زمین‌ها، چاه‌ها و غیره به دنبال طعمه می‌گردند.

گکوی انگشت برگی تنگستان
Asaccus tangestanensis
 Toriki, Ahmadzadeh, Ilgaz,
 Avcı & Kumlutas, 2011
 Tangestan's Leaf-toed Gecko

ویژگی‌های ظاهری: در بیشتر افراد یک لکه تیره رنگ در زیر چشم دیده می‌شود. دو نوار عرضی بر روی سر، یکی در بالای سر و دیگری در پشت سر دیده می‌شود. نوار روی سر از ترکیب تعدادی لکه تیره رنگ به وجود می‌آید. بر روی هر یک از نوارهای عرضی سطح پشتی یک لکه تیره رنگ بزرگ وجود دارد. نوارهای عرضی در نمونه‌های تثبیت شده کم رنگ شده و یا از بین می‌روند. دو جفت پولک عقب چانه ای دارد که اولین جفت به یکدیگر متصلند. سر تاسر سطح پشتی بدن، دست و پاها و سر توسط پولک‌های زگیل مانند سه وجهی پوشیده شده است. پولک‌های سه وجهی با تیغه‌های مشخص در ناحیه جلو چشم و همچنین در فاصله میان چشم و گوش به چشم می‌خورند. لبه جلویی بر گه انگستان عقب تر از نوک ناخن قرار گرفته است. پولک‌های بین بینی کشیده و حاللی شکلند. تعداد زیادی پولک کوچک در قسمت عقبی پولک عقب بینی قرار گرفته اند. طول پوزه تا مخرج ۵۷ و طول دم ۶۵ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این مارمولک شب گرد است ولی در غارها در طول روز نیز فعالیت دارند. محل امن برای این حیوان درز و شکاف صخره‌ها و غارها است.

Exterior characteristics: In most specimens there is one spot on the lower eyes; two crossbars on the head region, one crossbar on occipital and one in upper head, upper head crossbars combined from several spots; a large spot occurs inside of each dorsal crossbar, color of spots is darker than backgrounds (crossbars). Full crossbars in some preserved specimens strongly pallid and in other are visible. Two large postmentals, first in contact; trihedral tubercles all over the dorsal body including the back, limbs, head; strongly keeled, elevated and trihedral tubercles in front of eye and between the eyes and ears; claws in front of scansore; rostral is not divided in upper region; internasal scales elongated and crescent shaped; several small scales on posterior of postnasal scale. Snout-vent 57 mm, tail 65 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: It's oviparous.

Behavior: It's nocturnal. This *Asaccus* species in this cave has nocturnal and diurnal activity. Shelter site of this *Asaccus* is limited clefts and caves in this mountain.

گکوی انگشت برگی زاگرس

*Asaccus zagrosicus*Torki, Ahmadzadeh, Ilgaz,
Avcı & Kumlutas, 2011

Zagrosian Leaf-toed Gecko

Exterior characteristics: Dorsal background including dorsum, head; limbs and tail is darken; spots covers dorsum, limbs, and head; upper labials are dark; digits are covered by small dark spots; ventral body is dirty white; 5 dark bands on tail do not extend onto ventral side, 4 black rings (partly extended onto ventral side) of secondary half of tail; black ring is weakly different to bands in preserved specimen. Two postmentals, secondary postmentals not in contact with lower labial (separated from lower labials with 1 to 3 rows scales); dorsal tubercles are small, keeled, trihedral in 16 to 18 irregular rows at midbody intermixed with pointed tubercles; neck tubercles are weakly keeled or pointed; occipital and upper head tubercles are pointed or simple; few simple tubercles between interorbit; few large tubercles (simple or pointed) are in front of eyes; 8 tubercles form each whorls of tail. Snout-vent 54 mm, tail 67 mm.

Global distribution: Iran.**Reproduction:** It's oviparous.**Behavior:** It's nocturnal.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن، سر، دم دست و پاهای تیره رنگ است و نقطه‌های زیادی بر روی سطح پشتی بدن، دست و پا و سر دیده می‌شود. لب بالایی تیره رنگ است. نقطه‌های ریزی سطح انگشتان را پوشانده اند. سطح شکمی سفید چرک است. پنج نوار عرضی تیره بر روی دم دیده می‌شود که هیچ کدام در سطح زیر دم امتداد نمی‌یابند. ۴ حلقه مشکی رنگ در نیمه انتهایی دم به چشم می‌خورد. در نمونه‌های تثبیت شده تمایز نوارها و حلقه‌های دمی سخت است. دو جفت پولک عقب چانه ای دارد که جفت دوم توسط ۱ تا ۳ ردیف پولک از پولک‌های لب پایین جدا شده اند. پولک‌های زگیل مانند سطح پشتی کوچک و تیغه دارند و در قسمت میانی بدن در ۱۶ تا ۱۸ ردیف نامنظم طولی و به همراه تعدادی پولک نوک تیز آرایش یافته اند. پولک‌های روی گردن اندکی تیغه دار و یا نوک تیزند. پولک‌های روی سر صاف و یا نوک تیزند. تعداد کمی پولک صاف در فاصله میان دو چشم و همچنین تعدادی پولک درشت زگیل مانند در ناحیه جلوی چشم دیده می‌شود. هر بند دم توسط ۸ ردیف پولک از بدن مجاور جدا شده است. طول پوزه تا مخرج ۵۴ و طول دم ۶۷ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.**زادآوری:** این گونه تخم‌گذار است.**عادات و رفتار:** این مارمولک شب فعال است.

ککوی دم کلفت زگیل دار
***Bunopus crassicauda* Nikolsky, 1907**
Thick-tailed Tuberculated Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Bunopus crassicauda Nikolsky, 1907
Bunopus crassicaudus: Anderson, 1999
Bunopus crassicauda: Rösler, 2000

Exterior characteristics: Brownish-gray above in life, with five darker transverse bars on body, first on nuchal Region, fifth on sacral region; 9 to 11 dark bars on tail, about equal to interspace; side of head with dark longitudinal streak; enter white. Digits straight, not dilated, not angularly bent at any of the articulations; a pair of postmentals in contact behind the pentagonal mental; ventrals smooth; posterior three-fourths of tail with enlarged subcaudal plates. Snout-vent length to 53 mm, tail 50 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: It is oviparous and lays 2 eggs.

Behavior: This is a nocturnal lizard. During the day, It stays in holes which has been dug by itself.

ویژگی‌های ظاهری: رنگ سطح پشتی بدن قهوه‌ای متمایل به خاکستری همراه با پنج نوار عرضی تیره تر است که اولی روی ناحیه پشت گردن و پنجمی روی ناحیه خاجی قرار می‌گیرد. ۹ تا ۱۱ نوار تیره روی دم این گونه دیده می‌شود که پهنای هر نوار برابر با پهنای فضای بین دو نوار است. دو نوار تیره رنگ در دو سمت سر دیده می‌شود. سطح شکمی سفید است. انگشتان مستقیمند و هیچ خم شدگی در هیچ یک از بندهای آنها دیده نمی‌شود. دارای یک جفت پولک زیر چانه‌ای بوده که در تماس با پولک پنج ضلعی چانه‌ای است. پولک‌های شکمی صاف بوده و سه چهارم قسمت عقبی دم دارای صفحه‌های بزرگ زیر دمی است. طول پوزه تا مخرج ۵۳ و طول دم ۵۰ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است و دو تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: این گونه شب فعال است. طول روز را در سوراخ‌هایی که در زمین حفر کرده می‌گذراند.

گکوی زگیل دار بلوچی

Bunopus tuberculatus

Blanford, 1874

Baluch Rock Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Bunopus tuberculatus Blanford, 1874

Alsophylax tuberculatus: Boulenger, 1885

Bunopus abudhabi Leviton & Anderson, 1967

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی در نمونه زنده خاکستری متمایل به قهوه‌ای با پنج نوار عرضی تیره رنگ است که اولی در قسمت پشت گردن و پنجمی در ناحیه پشتی مخرج قرار گرفته است. همچنین ۹ نوار عرضی بر روی دم قرار گرفته است که فاصله هر یک با دیگری به اندازه عرض هر نوار است. نوار عرضی مشخصی در هر سمت سر دیده می‌شود. سطح شکمی سفید یک‌دست است. انگشتان مستقیمند و هیچ خم‌شدگی در هیچ یک از بند‌های آنها دیده نمی‌شود. فاقد پولک پشت چانه‌ای است. هیچ پولک نوک تیزی در دو طرف دم دیده نمی‌شود. سطح شکمی توسط پولک‌های ریز، صاف، تقریباً دایره‌ای و تا حدی دارای همپوشانی، پوشیده شده است. پولک‌های سطح زیرین دم ریز و تیغه دارند. طول پوزه تا مخرج ۵۶ و طول دم ۶۴ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، ترکمنستان، افغانستان، پاکستان، پاکستان، عراق، کویت، عربستان، عمان، امارات متحده عربی، یمن، مصر، اردن، سوریه و فلسطین.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است معمولاً دو تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: شب فعال هستند و گاه در طول روز هم دیده می‌شوند.

Exterior characteristics: Color pattern brownish gray life, with five darker transverse bars on body, first on nuchal region, fifth on sacral region; 9 dark bars on tail, about equal to interspaces, side of head with dark longitudinal streak, venter white. Digits straight, not dilated, not angularly bent at any of the articulations; no postmental shields; no mucronate tubercles on sides of annulus; belly covered with small, smooth, sub-circular, sub-imbricate scales; subcaudal scales small, keeled. Snout-vent 56 mm, tail 64 mm.

Global distribution: Iran, Turkmenistan, Afghanistan, Pakistan, Iraq, Kuwait, Saudi Arabia, Oman, United Arab Emirates, Yemen, Egypt Jordan, Syria and Palestine.

Reproduction: It is oviparous and usually lays two eggs.

Behavior: This is a nocturnal lizard; occasionally is seen during the day.

گکوی انگشت شانه ای

Crossobamon eversmanni

(Wiegmann, 1834)

Comb-toed Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Gymnodactylus eversmanni Wiegmann, 1834*Crossobamon atropunctatus*

Lichtenstein & Von Martens, 1856

Exterior characteristics: Light brownish yellow or sandy above, with many tiny dark brown dots, often largely confined to the dorsal tubercles, sometimes coalescing on vertebral line to form short crossbars in addition to the scattered dorsal dots; a dark line from rostral through eye to behind shoulder, sometimes extending length of flank; digits with comb like fringe on each side; dorsum covered with small imbricate scales intermixed with larger tubercles; 5 to 11 gular scales in contact with mental. Snout-vent 50 mm, tail 72mm.

Global distribution: Iran, Afghanistan, Pakistan, Turkmenistan, Uzbekistan, Kazakhstan and Tajikistan.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: It is a nocturnal species and in mid day usually seen beneath bushes and in the holes.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن زرد متمایل به قهوه‌ای روشن یا حنایی با تعداد اندکی نقاط قهوه‌ای تیره رنگ که از اتصال آنها با یکدیگر، نوارهای عرضی کوتاهی شکل می‌دهند. نوار تیره رنگی از پوزه شروع شده و پس از عبور از چشم، تا عقب شانه‌ها و بعضی اوقات در طول پهلوها امتداد می‌یابد. سطح شکمی کرم رنگ است. انگشتان شانه دارند. سطح پشتی با پولک‌های کوچکی که دارای همپوشانی بوده و زگیل‌های بزرگی نیز در میان آنها دیده می‌شود، پوشیده شده است. ۵ تا ۱۱ پولک گلویی به پولک متال متصل است. طول پوزه تا مخرج ۵۰ و طول دم ۷۲ میلی‌متر است. **پراکنش جهانی:** ایران، افغانستان، پاکستان، ترکمنستان، ازبکستان، قزاقستان و تاجیکستان. **زادآوری:** این گونه تخم‌گذار است. **عادات و رفتار:** این گونه شب فعال است و روزها در زیر بوته‌ها، حفره‌ها و غیره به سر می‌برند.

گکوی انگشت نازک

Cyrtopodion agamuroides

(Nikolsky, 1900)

Nikolsky's Spider Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Gymnodactylus agamuroides Nikolsky, 1900

Cyrtodactylus agamuroides: Anderson, 1963

Cyrtopodion agamuroides: Kluge, 1993

Exterior characteristics: Gray or tan above, with three longitudinal series of darker, sub-quadrangular spots and a less distinct lateral series; tail with 11 to 12 transverse dark bars; venter white. No postfemoral tubercles; males with preanal pores only, in scales significantly larger than surrounding ones; subcaudal plates one head-width behind vent enlarged, plate-like, in single median series; caudal tubercles forming terminal ring of each segment; dorsal tubercles distinctly smaller than interspaces, not distinctly trihedral; limbs and tail thin and attenuate; 24 to 28 abdominal scales across middle of belly; snout length less than 1.5 times diameter of eye. Snout-vent 49 mm, tail 63 mm.

Global distribution: Iran and Pakistan.

Reproduction: Usually lays 2 eggs.

Behavior: This species is active at night and also in the shade during the day. Usually hides under the stones, cracks of stones and ruin of earthen buildings. These geckos begin calling at dusk.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی خاکستری یا خرمایی به همراه سه ردیف نقاط طولی تقریباً چهار گوش تیره رنگ است. همچنین یک ردیف این نقاط به صورت نامشخص‌تر در پهلوها قابل مشاهده است. ۱۱ تا ۱۲ نوار عرضی تیره بر روی دم دیده می‌شود. سطح شکمی سفید رنگ است. فاقد زگیل‌های پشت رانی است. نرها دارای حفره‌های پیش مخرجی هستند. این حفره‌ها بر روی پولک‌هایی که به طور مشخصی از پولک‌های مجاور بزرگ‌ترند واقع شده‌اند. پولک‌های زیر دم صفحه‌مانندند و در یک ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های زگیل‌مانند روی دم در بخش انتهایی در بند حلقه‌ای را تشکیل می‌دهند. پولک‌های سطح پشتی کوچک‌تر از فاصله میان دو پولک مجاور هستند و ظاهری سه‌وجهی ندارند. دست و پا و دم باریک و کشیده‌اند. ۲۴ تا ۲۸ پولک در قسمت میانی شکم قابل شمارش است. طول پوزه تا مخرج ۴۹ و طول دم ۶۳ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران و پاکستان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است و عموماً ۲ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: این گونه شب‌ها و معمولاً تا روشن شدن هوا فعال هستند ولی در مکان‌های سایه‌دار در طول روز نیز دیده می‌شود. اغلب زیر سنگ‌ها، در شکاف‌ها و درز سنگ‌ها و دیوارهای قدیمی مخفی می‌شوند. هنگام شب و در تاریکی صدای جیرجیر ماندنی تولید می‌کند.

گکوی انگشت کوتاه

Cyrtopodion brevipes

(Blanford, 1874)

Blanford's Short-toed Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Gymnodactylus brevipes Blanford, 1874

Mediodactylus brevipes: Kluge, 1991

Cyrtopodion brevipes: Anderson, 1999

Exterior characteristics: Gray above, with three indistinct longitudinal dusky streaks on back, formed of 8 dark violet-gray arrow-head shaped marks; an indistinct dusky line from eye to shoulder; 12 dark transverse bars on tail; dorsal surface of head with dark marmoreal pattern; venter white. No postfemoral tubercles; males with 4 preanal pores only; subcaudal scales one head-width behind vent enlarged, plate-like, in single median series; caudal tubercles forming terminal ring of each segment; dorsal tubercles distinctly larger than interspaces, strongly keeled and trihedral; limbs and tail sturdy; 10 dorsal tubercles in longest transverse series across back; width of dorsal tubercles nearly equal to greatest diameter of ear opening; 9 supralabials. Snout-vent 44 mm, tail 51 mm.

Global distribution: Iran and Pakistan.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: This species is a nocturnal lizard and it is active in dusk.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی خاکستری رنگ و به همراه سه خط طولی نامشخص تیره است که هشت نقش پیکان شکل به رنگ خاکستری تیره متمایل به بنفش را به وجود می‌آورد. یک نوار تیره نامشخص از گوشه چشم تا شانیه‌ها کشیده شده است. ۱۲ نوار عرضی تیره بر روی دم قابل مشاهده است. رگه‌های تیره رنگی، بر روی سطح پشتی سر دیده می‌شود. سطح شکمی سفید است. فاقد زگیل‌های پشت رانی است. نرها دارای ۴ حفره‌ی پیش مخرجی هستند. پولک‌های زیر دم صفحه مانندند و در یک ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های زگیل مانند روی دم در بخش انتهایی در بند حلقه‌ای را تشکیل می‌دهند. پولک‌های سطح پشتی بزرگ‌تر از فاصله میان دو پولک مجاور بوده، سه وجهی و تیغه دارند. دست و پا و دم کلفتند. ۱۰ پولک در پهن‌ترین بخش پشت قابل شمارش است. عرض زگیل‌های پشتی تقریباً برابر با سوراخ گوش است. ۹ پولک در لب بالا به چشم می‌خورد. طول پوزه تا مخرج ۴۴ و طول دم ۵۱ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران و پاکستان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این گونه شب‌ها و هنگام غروب فعال است.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن خاکستری یا قهوه‌ای رنگ همراه با نوارهای عرضی تیره، اغلب نامشخص یا منقطع است. اولین نوار بر روی گردن و پنج عدد دیگر بر روی بدن قرار گرفته است. بر روی دم ۱۱ تا ۱۲ نوار تیره رنگ دیده می‌شود. رنگ قسمت بالایی سر قهوه‌ای همراه با نقاط تیره نامشخص است. پوزه اغلب دارای ۳ نوار تیره در هر طرف بوده که از چشم تا لب امتداد دارند. سطح شکمی سفید رنگ است. دارای زگیل‌های پشت رانی است. ۱۹ تا ۲۳ پولک زگیل مانند تیغه دار و بزرگ از پشت سر تا بالای مخرج قابل شمارش است. نرها در مجموع دارای ۲۲ تا ۳۱ پیش مخرجی و حفره رانی (مجموع دو سمت) هستند. نخستین جفت پولک‌های عقب چانه‌ای به یکدیگر متصلند. طول پوزه تا مخرج ۷۵ و طول دم ۹۳ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، قزاقستان، ترکمنستان، ازبکستان، ارمنستان، گرجستان، آذربایجان و افغانستان.

زادآوری: این گونه در اردیبهشت یا خرداد تخم‌گذاری کرده و در مرداد یا شهریور تخم‌ها تفریح می‌شوند.

عادات و رفتار: این گکو شب‌ها و گاهی در روزهای ابری یا در مکان‌های سایه دار تاریک دیده می‌شود.

گکوی انگشت خمیده خزری

Cyrtopodion caspium

(Eichwald, 1831)

Caspian Bent-toed Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Gymnodactylus caspius Eichwald, 1831

Tenuidactylus caspius: Kluge, 1993

Cyrtopodion caspium: Anderson, 1999

Exterior characteristics: Dorsum gray or brown with dark transverse bars, often indistinct or broken into spots, five of these bars on body, first on neck, 11 to 12 on tail; upper part of head brownish with indistinct dark spots; snout often with three dark streaks on each side, running from eye to lip; venter white. Postfemoral tubercles present; males with continuous series of 23 to 31 femoral and preanal pores (total both sides); 19 to 23 strongly keeled, mucronate dorsal tubercles in paravertebral row from occiput to level of vent; first pair of postmentals in broad contact. Snout-vent 75mm, tail 93mm.

Global distribution: Iran, Azerbaijan, Afghanistan, Kazakhstan, Turkmenistan, Uzbekistan, Armenia and Georgia.

Reproduction: Lays eggs in May or June and the eggs hatch in August or September.

Behavior: It is a nocturnal species and sometimes found in dark shady places or during the cloudy days.

گکوی انگشت خمیده ورنر
Cyrtopodion gastróphole

(Werner, 1917)

Werner's Bent-toed Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Gymnodactylus gastropholis Werner, 1917

Agamura gastropholis: Minton, 1966

Cyrtopodion gastróphole: Anderson, 1999

Exterior characteristics: Light sandy gray above with darker brown spots transversely and longitudinally arranged, sometimes coalescing to form 6 distinct crossbars, first on neck, sixth on sacrum, Limbs with indistinct crossbars. Anterior pair of enlarged postmentals in contact; no postfemoral tubercles; males with 4 preanal pores; subcaudal scales plate-like, in single median series; snout-length one and one-half times diameter of eye; dorsal tubercles distinctly smaller than interspaces, rounded; limbs and tail thin, attenuate; 10 to 16 abdominal scales across middle of belly. Snout-vent 54 mm, tail 62 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: It is a Nocturnal lizard; they are active in dark and shady places during the mid-day hours.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ خاکستری روشن متمایل به کرم، به همراه نقاط قهوه‌ای تیره رنگ است که به صورت عرضی و طولی مرتب شده‌اند. گاهی از به هم پیوستن این نقاط، ۶ نوار عرضی مشخص به وجود می‌آید که اولین نوار بر روی گردن و ششمی بر روی سطح بالایی ناحیه مخرج دیده می‌شود. نخستین جفت از پولک‌های عقب چانه‌ای به یکدیگر متصلند. فاقد زگیل‌های عقب رانیست. نرها دارای ۴ حفره پیش مخرجی هستند. پولک‌های زیر دم صفحه مانندند و در یک ردیف قرار گرفته‌اند. طول پوزه یک تا یک و نیم برابر قطر چشم است. پولک‌های سطح پشتی کوچک‌تر از فاصله میان دو پولک مجاور بوده و گرد هستند. دست و پا و دم باریک و کشیده‌اند. ۱۰ تا ۱۶ پولک در قسمت میانی شکم قابل شمارش است. طول پوزه تا مخرج ۵۴ و طول دم ۶۲ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: معمولاً شب‌ها فعال هستند ولی در اواسط روز نیز در مکان‌های سایه دار و تاریک فعالیت می‌کنند. در شکاف دیوارهای گلی، لای آجرها و زیر سنگ‌ها مخفی می‌شوند.

گکوی انگشت خمیده بزمان *Cyrtopodion golubevi*

Nazarov, Ananjeva &
Rajabizadeh, 2010

Bazman's Bent-toed Gecko

Exterior characteristics: Dorsum coloration is light gray; there are 6 to 8 transverse dark bands on the dorsum. There are 6 to 9 dark stripes on tail, interspaces between which are some bigger or equals to the width of stripes themselves. Tip of the tail is light or white without transverse dark bands. There is a dark stripe in both sides of occipital region from back edge of eye above auricular opening. The ventral surface is white. Dorsal tubercles smooth rounded, in 10 longitudinal rows at midbody, 23 to 26 tubercles in the row from occiput to the middle of sacrum; tail with segments by semi-rings of enlarged weakly keeled roundish tubercles, subcaudal plates in single median series; 22 to 30 abdominal scales across middle of belly; Males with 3 to 6 (usually 4) preanal pores; 8 to 11 infralabial; 12 to 14 supralabial; three pairs of postmentals scales, first pair in broad contact; limbs and tail attenuate. Snout-vent 59 mm, tail 79 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: Lays 1 or 2 eggs.

Behavior: It's nocturnal. These nocturnal lizards are seen just after the sunset and during the whole night; activity was decreased in the midnight.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی خاکستری کم‌رنگ و به همراه ۶ تا ۸ نوار عرضی تیره است. ۶ تا ۹ نوار عرضی تیره بر روی دم وجود دارد که پهنای هر یک باریک‌تر و یا هم اندازه فاصله بین دو نوار متوالی است. نوک دم فاقد نوار بوده و روشن یا سفید رنگ است. در دو سمت سر یک جفت نوار تیره رنگ از گوشه چشم شروع شده و تا سوراخ گوش امتداد می‌یابد. گاه این نوار به لکه‌های منفصلی تجزیه می‌گردد. سطح شکمی سفید است. پولک‌های زگیل مانند سطح پشتی صاف و گرد بوده و در ۱۰ ردیف طولی آرایش یافته‌اند. بلندترین ردیف از ۲۳ تا ۲۶ پولک تشکیل شده است. ردیف‌های عرضی از پولک‌های گرد و تا حدودی تیغه دار بر روی دم به آن ظاهری بند بند می‌دهند. نرها دارای ۳ تا ۶ (معمولاً ۴) حفره پیش مخرجی هستند. پولک‌های زیر دم صفحه مانندند و در یک ردیف قرار گرفته‌اند. ۲۲ تا ۳۰ پولک در قسمت میانی شکم قابل شمارش است. ۸ تا ۱۱ پولک در لب بالا و ۱۲ تا ۱۴ پولک در لب پایین دیده می‌شود. سه جفت پولک عقب چانه‌ای دارد که نخستین جفت آن به یکدیگر متصلند. دست و پا و دم باریک و کشیده‌اند. طول پوزه تا مخرج ۵۹ و طول دم ۷۹ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این مارمولک تخم‌گذار است و یک تا دو تخم می‌گذارد.
عادات و رفتار: این مارمولک شب فعال است و فعالیت خود را درست پس از غروب شروع می‌کند و تمام شب به فعالیت می‌پردازد. فعالیت این گکو در نیمه شب کاهش می‌یابد.

گکوی صخره ای زگیل دار
Cyrtopodion kachhense
 (Stoliczka, 1872)
Kachhi Gecko, Warty Rock Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Cyrtopodion kachhense Stoliczka, 1872
Tenuidactylus kachhensis: Khan & Tasnim, 1990
Cyrtopodion kachhense: Anderson, 1999

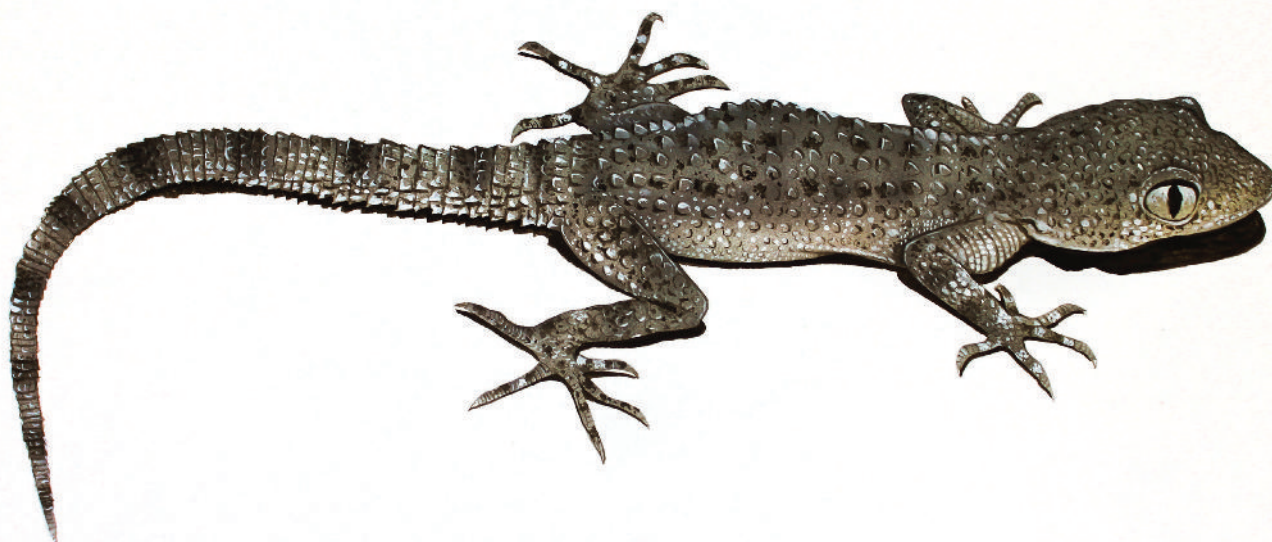

Exterior characteristics: Dorsum light brown or gray with 5 irregular longitudinal rows of small dark spots, sometimes more or less confluent into crossbars; venter white. Anterior pair of enlarged postmental shields in contact behind mental; no postfemoral tubercles; males with preanal pores only; subcaudal scales one head width behind vent small, smooth, not enlarged and plate-like; no scattered small tubercles among the rows of enlarged dorsal tubercles; caudal tubercles form terminal ring of each annulus. Snout-vent length 43 mm, tail 42 mm.

Global distribution: Iran, Pakistan and India.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: It is a nocturnal lizard. They hide under the rocks and bushes during the day.

ویژگی‌های ظاهری: رنگ سطح پشتی قهوه‌ای یا خاکستری و به همراه ۵ ردیف طولی نامنظم از نقاط تیره کوچک است که گاه از به هم پیوستن آنها، خطوط عرضی مشخصی به وجود می‌آید. سطح شکمی سفید رنگ است. نخستین جفت از پولک‌های عقب چانه‌ای به یکدیگر متصلند. فاقد زگیل‌های عقب رانی است. نرها دارای حفره‌های رانی هستند. پولک‌های زیر دم صفحه‌شکل نبوده بلکه بسیار ریز و صافند. در سطح پشتی بدن فاقد پولک‌های ریز در میان ردیف‌های طولی از پولک‌های بزرگ و زگیل‌مانند است. حلقه‌های دمی تشکیل شده از پولک‌های زگیل‌مانند در انتهای هر بند دم قرار گرفته‌اند. طول پوزه تا مخرج ۴۳ و طول دم ۴۲ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، پاکستان و هند.

زادآوری: این سوسمار تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: معمولاً شب‌ها فعال هستند و در طول روز در زیر بوته‌ها و تخته‌سنگ‌ها مخفی می‌شود.

گکوی انگشت خمیده کیابی

Cyrtopodion kiabii

Ahmadzadeh, Flecks, Torki & Böhme, 2011

Kiabi's Bent-toed Gecko

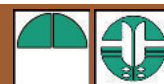

Exterior characteristics: The dorsal coloration consists of a light, sandy brown ground with darker blotches on the back, which are arranged in seven bands between neck and groin; limbs and original part of the tail with brown crossbars, which are much more distinct in the latter; ventral side is uniformly whitish colored. Large postmentals present; ventrals large, in 10 to 12 transverse rows across midbody; 98 to 104 scales in longitudinal row between mental and vent; scales under the fourth finger and fourth toe 22 to 24 and 25 to 28; males with four preanal pores; dorsal tubercles in 9 longitudinal rows, roundish and equal or larger than interspaces; caudal tubercles are present in the middle of each caudal whorl; the subcaudals in a single row of enlarged scales. Snout-vent 47 mm, tail 47 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: It's nocturnal.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ خاکستری یا قهوه‌ای کم‌رنگ و به همراه نقاط تیره رنگ است. نقطه‌های سطح پشتی به گونه‌ای کنار هم آرایش یافته‌اند که ۷ نوار تیره را بین گردن و لگن به وجود آورده‌اند. نوارهای عرضی قهوه‌ای رنگی بر روی دست و پاها و دم اصلی دیده می‌شود که در قسمت انتهایی مشخص ترند. سطح شکمی سفید یک دست است. دارای پولک‌های بزرگ عقب چانه‌ای است. پولک‌های سطح شکمی بزرگند و در ۱۰ تا ۱۲ ردیف عرضی در پهن ترین قسمت بدن و ۹۸ تا ۱۰۴ ردیف طولی از پولک چانه‌ای تا مخرج آرایش یافته‌اند. دارای ۲۲ تا ۲۴ پولک در زیر انگشت چهارم دست و ۲۵ تا ۲۸ عدد در زیر انگشت چهارم پاست. نرها دارای حفره‌های پیش مخرجی هستند. پولک‌های زگیل مانند سطح پشتی گردند، در ۹ ردیف طولی قرار گرفته و اندازه آنها برابر و یا بزرگ تر از فاصله میان هر دو زگیل متوالی است. پولک‌های زگیل مانند روی دم در میانه هر حلقه دمی قرار گرفته‌اند. سطح زیر دم توسط یک ردیف پولک بزرگ پوشیده شده است. طول پوزه تا مخرج ۴۷ و طول دم ۴۷ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: مانند سایر گونه‌های این جنس تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این مارمولک شب فعال است.

گکوی انگشت دراز نیکولسکی
Cyrtopodion longipes

(Nikolsky, 1896)

Nikolsky's Long-toed Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Gymnodactylus longipes Nikolsky, 1896

Cyrtopodion longipes: Böhme, 1985

Cyrtopodion (Tenuidactylus) longipes:

Sindaco & Jeremcenko, 2008

Exterior characteristics: Light gray above; dorsum with 5 to 6 dark crossbars, tail with 8 to 10 dark bars, limbs with 6 to 9 dark bars; venter white without dark markings. Enlarged dorsal tubercles separated by small scales; 27 to 36 abdominal scales across middle of belly; 26 to 30 dorsal tubercles in paravertebral row from occiput to level of vent; 32 to 38 preanal and femoral pores (total both sides), series not separated by scales lacking pores; 12 to 16 interorbital scales; first pair of postmentals usually in relatively broad or point contact, or separated by one or two scales. Snout-vent 61 mm, tail 75 mm.

Global distribution: Iran, Afghanistan, Uzbekistan and Turkmenistan.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: It is a nocturnal species and common on walls or near stones and also cliffs. In daytime, hides beneath stones, between cliffs and stones and also walls and brick cracks. It is possible to be found during the day or at night in caves and basements.

ویژگی‌های ظاهری: رنگ سطح پشتی بدن خاکستری روشن و به همراه ۵ تا ۶ نوار عرضی تیره است. ۸ تا ۱۰ نوار تیره بر روی دم و ۶ تا ۹ نوار تیره بر روی دست و پا دیده می‌شود. رنگ سطح شکمی سفید و بدون نقش و نگار تیره رنگ است. پولک‌های زگیل مانند سطح پشتی توسط پولک‌های ریزی از یکدیگر جدا شده‌اند. ۲۷ تا ۳۶ ردیف عرضی پولک در پهن ترین قسمت شکم قابل شمارش است. ۲۶ تا ۳۰ پولک در ردیفی طولی از پس سر تا لگن بر روی سطح پشتی قرار دارند. دو سری حفره‌های رانی به یکدیگر متصلند و در مجموع ۳۲ تا ۳۸ حفره رانی و پیش منخرجی دارد. ۱۲ تا ۱۶ پولک در فاصله میان دو چشم وجود دارد. نخستین جفت پولک‌های عقب چانه‌ای معمولاً به در حداقل یک نقطه به یکدیگر متصلند و گاه توسط یک یا دو پولک از هم جدا می‌شود. طول پوزه تا منخرج ۶۱ و طول دم ۷۵ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، افغانستان، ازبکستان و ترکمنستان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: شب فعال است و معمولاً شب‌ها روی دیوارها یا کناره سنگ‌ها و صخره‌ها فعال است، در زیر سنگ‌ها، لای سنگ‌ها یا صخره‌ها، شکاف دیوارها یا آجرها مخفی می‌شود. البته ممکن است در مکان‌های تاریک نظیر سرداب‌ها، غارها، زیرزمین‌ها و غیره در طول روز یا شب دیده شود.

گکوی انگشت خمیده پارسی

*Cyrtopodion persepolense*Nazarov, Ananjeva & Rajabzadeh, 2010
Persian Bent-toed Gecko

Exterior characteristics: Dorsum coloration is brownish gray; there are 6 to 8 transverse M-shaped dark bands on dorsum, each consisting of three confluent spots. There are 9 to 12 dark stripes on tail, interspaces between which are some larger or equals to the width of stripes themselves. The head pattern is formed by small dark spots of irregular form. There is a close cut dark stripe from back edge of eye above auricular opening. The ventral surface is white. Dorsal tubercles rounded smooth, in 10 to 12 longitudinal rows at midbody, 25 to 30 tubercles in the row from occiput to the middle of sacrum; tail segmented; subcaudals in two pairs per tail segment; 28 to 35 abdominal scales across middle of belly, 114 to 132 midventral scales along belly. Males with 2 to 6 (usually 4) preanal pores; 9 to 11 infralabial scales, 10 to 12 supralabials; 3 pairs of postmentals, first pair separated by small scale or contact in point. Limbs and tail thin and attenuate. Snout-vent 51 mm, tail 55 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: It's nocturnal.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی خاکستری متمایل به قهوه‌ای و به همراه ۶ تا ۸ نوار عرضی M شکل تیره رنگ است که هر نوار از ترکیب سه لکه تیره به وجود آمده است. ۹ تا ۱۲ نوار تیره بر روی دم وجود دارد که عرض هر نوار کمتر و یا هم اندازه فاصله دو نوار متوالی است. نقوش تیره رنگی که از تجمع نقاط ریز به وجود آمده‌اند بر روی سر قرار دارد. نوار تیره رنگی از گوشه چشم تا بالای سوراخ گوش کشیده شده است. سطح شکمی سفید رنگ است. پولک‌های زگیل مانند سطح پشتی گرد و صافند و در ۱۰ تا ۱۲ ردیف طولی در قسمت میانی بدن آرایش یافته‌اند که بلندترین ردیف از ۲۵ تا ۳۰ پولک تشکیل شده است. دم بند بند است و پولک‌های زیر آن در دو ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی در ۲۸ تا ۳۵ ردیف عرضی و ۱۱۴ تا ۱۳۲ ردیف طولی قرار دارند. نرها ۲ تا ۶ (معمولاً ۴) حفره پیش منخرجی دارند. لب بالا توسط ۹ تا ۱۱ و لب پایین توسط ۱۰ تا ۱۲ پولک پوشیده شده است. سه جفت پولک عقب چانه‌ای دارد که جفت اول توسط پولک‌های کوچکی از هم جدا شده و یا تنها در یک نقطه با هم در تماسند. دست و پا و دم کشیده و دراز است. طول پوزه تا منخرج ۵۱ و طول دم ۵۵ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این مارمولک تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این مارمولک شب فعال است.

گکوی دم زبر

Cyrtopodion scabrum

(Heyden, 1827)

Keeled Rock Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Stenodacivius scaber Heyden in Rüppell, 1827*Cyrtodactylus scaber*: Underwood, 1954*Cyrtopodion scabrum*: Anderson, 1999

Exterior characteristics: Dorsum sandy, back with brown spots arranged in regular longitudinal series; limbs and tail with narrow dark transverse bars; venter white. Anterior pair of enlarged postmentals in contact: no postfemoral tubercles; males with 4 to 7 preanal pores; subcaudal scales one head-width behind vent enlarged, plate-like, in single median series; snout length less than twice diameter of eye; caudal tubercles forming terminal ring of each tail segment; dorsal tubercles distinctly larger than interspaces, strongly keeled and trihedral, 12 to 16 in longest transverse series across back; 10 to 14 supralabials. Snout-vent 55 mm, tail 68 mm.

Distribution in Iran: All provinces.

Global distribution: Iran, Turkey, Palestine, Egypt, Iraq, Saudi Arabia, Oman, United Arab Emirates, Kuwait, Ethiopia, Eritrea, Sudan, India, Pakistan, Jordan and Afghanistan.

Reproduction: It is oviparous and eggs are laid in clutches of two to three.

Behavior: It is a nocturnal species. At night they wait just near the light sources to capture insects attracted to that.

ویژگی‌های ظاهری: رنگ سطح پشتی بدن خاکستری یا خنایی با نقاط قهوه‌ای که در ردیف‌های طولی منظم قرار گرفته‌اند. نوارهای عرضی تیره باریکی بر روی دست و پاها و دم وجود دارد. سطح شکمی سفید رنگ است. نخستین جفت از پولک‌های عقب چانه‌ای در تماسند. فاقد زگیل‌های عقب رانی است. نرها دارای ۴ تا ۷ حفره پیش مخرجی هستند. پولک‌های زیر دم صفحه شکل بوده و در یک ردیف منفرد قرار گرفته‌اند. طول پوزه کمتر از دو برابر قطر چشم است. پولک‌های زگیل مانند روی دم در انتهای هر حلقه دمی قرار گرفته‌اند. پولک‌های زگیل دار سطح پشتی تیغه دار و سه وجهی بوده و اندازه آنها و فاصله میان دو پولک مجاور بزرگ تر است. تعداد این پولک‌ها در بلندترین ردیف طولی ۱۲ تا ۱۶ عدد است. ۱۰ تا ۱۴ پولک لب بالا دارد. طول پوزه تا مخرج ۵۵ و طول دم ۶۸ میلی متر است.

پراکنش در ایران: تمامی استان‌ها.

پراکنش جهانی: ایران، ترکیه، فلسطین، مصر، عراق، عربستان، عمان، امارات متحده عربی، کویت، اتیوپی، اریتره، سودان، هند، پاکستان، اردن و افغانستان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است و بین ۲ تا ۳ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: این مارمولک‌ها اغلب در شب فعال هستند. روی دیوارها، کنار پنجره‌ها، اغلب در نزدیکی روشنایی و چراغ‌ها در کمین حشرات می‌نشینند.

گکوی انگشت خمیده سیستان

Cyrtopodion sistanensis

Nazarov & Rajabizadeh, 2007

Sistan Angular-toed Gecko

Exterior characteristics: Dorsal body coloration alters from deep brown to light gray; there are 7 to 8 transverse dark bands on the dorsum, made by separate oblong spots. There are 12 dark stripes on tail, interspaces between which are something bigger or equal to the width of stripes themselves. From back edge of eye above auricular opening there is a close cut dark stripe, which closes from both sides in occipital region. Sometimes this stripe is modified into separate spots and not clearly visible. Venter is white or yellowish. Dorsal tubercles large, strongly keeled, trihedral in 14 to 16 longitudinal rows at midbody, 24 to 29 tubercles from occiput to the middle of sacrum; tail segmented, each has two semi-rings of large greatly keeled oblong tubercles; subcaudal plates in single median series; 24 to 42 abdominal scales across middle of belly, 120 to 156 midventral scales along trunk. Males with 6 preanal pores; 9 to 10 infralabials, 10 to 12 supralabials; 3 to 4 pairs submental scales, first pair in broad contact. Snout-vent 57 mm, tail 78 mm.

Global distribution: Iran

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: It is nocturnal.

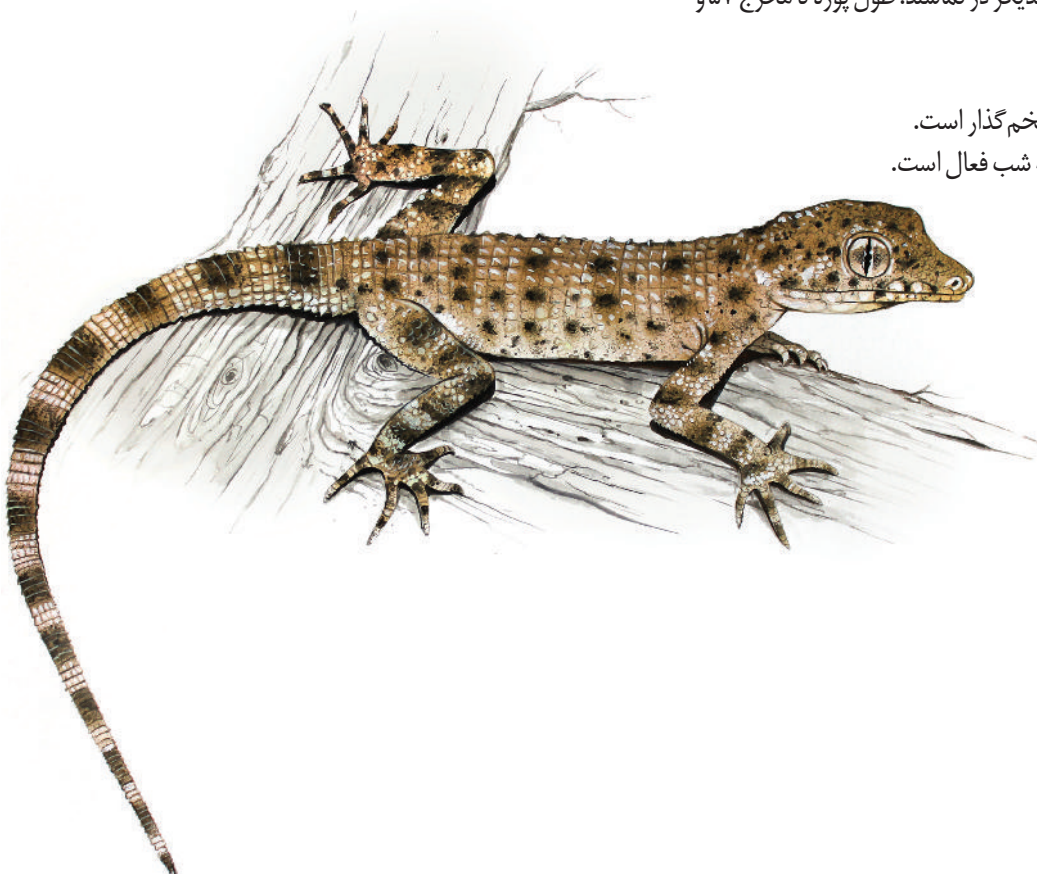

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن خاکستری کم رنگ تا قهوه‌ای پر رنگ و به همراه ۷ تا ۸ نوار عرضی تیره رنگ است که از تجمع لکه‌های مستطیلی شکل به وجود آمده‌اند. ۱۲ نوار تیره بر روی دم وجود دارد که عرض هر نوار کمتر و یا هم اندازه فاصله دو نوار متوالی است. نوار تیره رنگی از گوشه چشم تا بالای سوراخ گوش کشیده شده است. سطح شکمی سفید یا سفید متمایل به زرد است. پولک‌های زگیل دار سطح پشتی تیغه دار و سه وجهی بوده و در ۱۴ تا ۱۶ ردیف طولی قرار گرفته‌اند. تعداد این پولک‌ها در بلندترین ردیف طولی ۲۴ تا ۲۹ عدد است. دم بند بند است و هر بند از دو ردیف تقریباً حلقوی پولک چهار گوش تیغه دار بزرگ تشکیل شده است. پولک‌های زیر دم صفحه مانندند و در یک ردیف قرار دارند. پولک‌های سطح شکمی در ۲۴ تا ۴۲ ردیف عرضی و ۱۲۰ تا ۱۵۶ ردیف طولی قرار دارند. نرها ۶ حفره پیش مخرجی دارند. لب بالا توسط ۹ تا ۱۰ و لب پایین توسط ۱۰ تا ۱۲ پولک پوشیده شده است. ۳ تا ۴ جفت پولک عقب چانه‌ای دارد که جفت اول به طور کامل با یکدیگر در تماسند. طول پوزه تا مخرج ۵۷ و طول دم ۷۸ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران

زادآوری: این مارمولک تخم گذار است.

عادات و رفتار: این گونه شب فعال است.

گکوی انگشت خمیده ترکمنی
Cyrtopodion turcomenicum

(Szczerbak, 1978)

Turkmen Bent-toed Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Gymnodactylus turcomenicus Szczerbak, 1978

Cyrtodactylus turcomenicus:

Ota, Hikida, Matsui and Mori, 1992

Cyrtopodion turcomenicum: Anderson, 1999

Exterior characteristics: Dorsum ocher with 5 poorly defined brownish transverse bars on body and about 10 such dark bars on tail; Venter without spots. One to 6 post femoral tubercles; 30 or more preanal and femoral pores in males; usually 115 to 133 ventral scales from postmentals to vent; 25 to 32 ventral scales across midbody; dorsal tubercles triangular roundish or trihedral, usually large, 26 to 30 in paravertebral row from occiput to level of vent; 2 to 3 pairs of postmentals, first pair broadly in contact. Snout-vent length 80 mm, tail 92 mm.

Global distribution: Iran, Afghanistan and Turkmenistan.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: This is a nocturnal lizard. This species hides under stones and crevices.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی به رنگ آجری همراه با ۵ نوار عرضی نامشخص قهوه‌ای است. همچنین ۱۰ نوار تیره عرضی نیز بر روی دم دیده می‌شود. هیچگونه نقطه یا لکه تیره رنگی در سطح شکمی دیده نمی‌شود. یک تا شش زگیل عقب رانی دارد. در نرها در مجموع بیش از ۳۰ حفره رانی و پیش مخرجی دیده می‌شود. پولک‌های سطح شکمی در ۲۵ تا ۳۲ ردیف عرضی و ۱۱۵ تا ۱۳۳ ردیف طولی قرار دارند. پولک‌های زگیل دار سطح پشتی تیغه دار و سه وجهی، گرد و یا مثلثی است. تعداد این پولک‌ها در بلندترین ردیف طولی ۲۶ تا ۳۰ عدد است. ۲ تا ۳ جفت پولک عقب چانه‌ای دارد که جفت اول به طور کامل با یکدیگر در تماسند. طول پوزه تا مخرج ۸۰ و طول دم ۹۲ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، افغانستان و ترکمنستان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این گونه شب فعال است و در شکاف صخره‌ها و زیر سنگ‌ها مخفی می‌شود.

گکوی شکم زرد خانگی

Hemidactylus flaviviridis

Rüppell, 1835

Yellow-bellied House Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Hemidactylus flaviviridis Rüppell, 1835*Hemidactylus coctaei* Duméril & Bibron, 1836*Hemidactylus flaviviridis*: Boulenger, 1885

Exterior characteristics: Gray to pinkish tan dorsally, uniform or with 5 transverse, undulating darker bands edged with white on posterior margins, first on neck, fifth on sacral region; tail barred above; a pale band through eye onto temporal region; considerable metachromatism; tail without sharp, denticulated lateral edge (although there is a ventrolateral row of small, pointed tubercles); outer postmentals in contact with labials; no enlarged dorsal tubercles; males with 5 to 14 femoral pores on each side; 11 to 14 lamellae under fourth toe. Snout-vent to 90 mm; tail 90 mm.

Global distribution: Iran, Egypt, Kuwait, Saudi Arabia, United Arab Emirates, Oman, Iraq, Afghanistan, Nepal, Pakistan, India, Yemen, Somalia, Sudan, Ethiopia and Eritrea.

Reproduction: It is oviparous and lays 2 eggs.

Behavior: It is a nocturnal species and in day time, it is occasionally found in dark places or inside the buildings.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن خاکستری تا قهوه‌ای متمایل صورتی یکنواخت و یا با ۵ نوار عرضی تیره موجدار با حاشیه سفید در کناره عقبی است. اولین نوار روی گردن و پنجمین نوار بر روی ناحیه خاجی قرار گرفته است. طرح روی دم همانند پشت بدن است. یک نوار کمرنگ از میان چشم گذشته و تا ناحیه گیجگاهی امتداد می‌یابد. تغییرات رنگ در این گونه قابل توجه است. دم فاقد دندان‌های پهلویی نوک تیز بوده (گرچه یک ردیف از پولک‌های زگیل مانند نوک تیز در ناحیه شکمی-جانبی دم قابل مشاهده است) و پولک‌های زیر چانه‌ای در تماس با پولک‌های لب پائین است. هیچ پولک بزرگی بر روی سطح پشتی دیده نمی‌شود. نرها ۵ تا ۱۴ حفره رانی و ۱۱ تا ۱۴ پولک در زیر برگه انگشت چهارم خود دارند. طول پوزه تا منخرج ۹۰ و طول دم ۹۰ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، مصر، کویت، عربستان، امارات متحده عربی، عمان، عراق، افغانستان، نپال، پاکستان، هند، یمن، سومالی، سودان، اتیوپی و اریتره.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است و معمولاً ۲ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: این گونه شب فعال است و در هنگام روز تنها در نقاط تاریک داخل و خارج خانه‌ها دیده می‌شود.

گکوی ایرانی *Hemidactylus persicus* Anderson, 1872 Persian Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Hemidactylus bornmuelleri Werner, 1895

Exterior characteristics: Light pinkish brown or grayish dorsally, with individual tubercles white, dark brown or black in an irregularly arranged pattern of small spots; usually a dark streak on side of head; venter whitish. Tail without sharp, denticulated lateral edge; numerous enlarged strongly keeled dorsal tubercles arranged in 14 to 16 more or less regular longitudinal series; 12 to 14 lamellae and pairs of lamellae under basal expanded portion of fourth toe; 10 to 12 supralabials and 8 to 10 infralabials; males with 9 to 13 preanal pores. Snout-vent 72 mm, tail 78 mm.

Global distribution: Iran, United Arab Emirates, Iraq, Saudi Arabia, Oman, Bahrain, Kuwait, Pakistan and India.

Reproduction: It is oviparous and lays two eggs in summer or autumn.

Behavior: It is a nocturnal species and occasionally found in houses.

Remarks: The record of this species in Tehran is uncertain and probably this specimen was transported via cargo trucks from south of Iran.

ویژگی‌های ظاهری: رنگ سطح پشتی بدن قهوه‌ای روشن متمایل به صورتی یا خاکستری روشن همراه با زگیل‌های منفرد سفید، قهوه‌ای تیره یا مشکی با آرایش نامنظم است. معمولاً یک نوار تیره در طرفین سر وجود دارد. رنگ سطح شکمی نسبتاً سفید بوده و پولک‌های جانبی دم فاقد تیغه‌های مشخص بزرگ هستند. سطح پشتی توسط ۱۴ تا ۱۶ ردیف طولی نسبتاً منظم از پولک‌های زگیل مانند تیغه دار پوشیده شده است. ۱۲ تا ۱۴ عدد یا جفت پولک در زیر برکه انگشت چهارم قابل مشاهده است. لب بالایی دارای ۱۰ تا ۱۲ و لب پایینی دارای ۸ تا ۱۰ پولک است. نرها دارای ۹ تا ۱۳ حفره پیش مخرجی هستند. طول پوزه تا مخرج ۷۲ و طول دم ۷۸ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، امارات متحده عربی، عراق، عربستان سعودی، عمان، بحرین، کویت، پاکستان و هند.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است و در تابستان با پایین ۲ عدد تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: این گونه شب فعال است. گاهی در خانه‌ها یافت می‌شود.

ملاحظات: گزارش حضور این گونه در تهران مشکوک بوده و احتمالاً نمونه مشاهده شده توسط محموله‌های انتقالی از جنوب کشور به تهران بوده است.

گکوی هیدن

Hemidactylus robustus Heyden, 1827

Heyden's Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Hemidactylus robustus Heyden, 1827*Hemidactylus turcicus*: Anderson, 1999*Hemidactylus robustus*: Lanza, 1990

Exterior characteristics: Pinkish brown, light brown, sandy gray or sandy yellow dorsally; an indistinct dark streak from nostril to temporal region; back mottled with darker brown, but many of the tubercles white; venter white; tail without sharp denticulated lateral edge; numerous enlarged, strongly keeled dorsal tubercles arranged in 14 to 16 more or less regular longitudinal rows; 8 to 11 lamellae and pairs of lamellae under basal expanded portion of fourth toe; 7 to 10 supralabials and 7 to 9 infralabials; anterior postmentals often in contact with second infralabials; males with 2 to 10 preanal pores. Snout-vent 57 mm, tail 60 mm.

Global distribution: Iran, United Arab Emirates, Bahrein, Oman, Qatar, Kuwait, Egypt, Sudan, Eritrea, Ethiopia, Somalia, Kenya, Arabian Peninsula, Iraq, Pakistan, and Yemen.

Reproduction: Its reproduction period is during spring and summer and lays 1 or 2 eggs each time.

Behavior: House geckos are often found lurking on walls or ceilings near lights, waiting to ambush moths and other insects. Males make chirping calls, possibly to defend territories at night.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی قهوه‌ای متمایل به صورتی، قهوه‌ای روشن، خاکستری متمایل به کرم و یا زرد متمایل به کرم و همراه با نقاط قهوه‌ای تیره رنگ و زگیل‌های سفید است. یک نوار تیره نامشخص از سوراخ بینی تا ناحیه گوش کشیده شده است. سطح شکمی سفید است. پولک‌های جانبی دم فاقد تیغه‌های مشخص بزرگ هستند. سطح پشتی توسط ۱۴ تا ۱۶ ردیف طولی نسبتاً منظم از پولک‌های زگیل مانند تیغه دار پوشیده شده است. ۸ تا ۱۱ عدد یا جفت پولک در زیر برگه انگشت چهارم قابل مشاهده است. لب بالایی دارای ۷ تا ۱۰ و لب پایینی دارای ۷ تا ۹ پولک است. پولک پشت چانه ای معمولاً در تماس با دومین پولک لب پایین است. نرها دارای ۲ تا ۱۰ حفره پیش مخرجی هستند. طول پوزه تا مخرج ۵۷ و طول دم ۶۰ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، امارات متحده عربی، بحرین، عمان، قطر، کویت، مصر، سودان، اریتره، اتیوپی، سومالی، کنیا، عربستان، عراق، پاکستان و یمن.

زادآوری: فصل زاد و ولد این گونه در بهار و تابستان است، یک یا دو تخم می‌گذارند.

عادات و رفتار: این گونه اغلب بر روی دیوار و در نزدیکی چراغ در کمین شب‌پره‌ها و سایر حشرات به انتظار می‌نشیند. در هنگام شب نرها به منظور دفاع از قلمرو خود صدای جیر جیر تولید می‌کنند.

گکوی رمشکان

Hemidactylus romeshkanicus

Torki, 2011

Romeshkan's Gecko

Exterior characteristics: Dorsum with broad dark brown bands and small, moderately large and large spots; most dorsal tubercles are black or dark yellowish; one broad stripe between eyes and nostrils; one wide stripe between eye and ear opening, continuing on to the neck; one stripe between the anterior margin of the eye and the supralabials; supralabials, nasals and post nasals dark; venter light; 15 crossbars on dorsal face of tail, 4 of which are irregular and the others regular. Dorsal tubercles enlarged, trihedral, strongly keeled, arranged in 16 regular longitudinal rows; 9 enlarged scansors under the 4th finger; 3 pairs of postmentals, 1st pair of postmentals in contact with each other and the 1st infralabials; the 2nd postmentals in contact with the 1st and 2nd infralabials; the 3rd pair of postmentals does not touch any infralabials; 9 infralabials, 15 supralabials; 12 precloacal pores; no femoral pores. Snout-vent length 70mm, tail 84 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: Nothing is known about the reproduction of this species but, like other specie of this genus it may lay 2 eggs.

Behavior: It is commonly nocturnal but there is no other information about the behavior of this species but it may be like other *Hemidactylus* species.

ویژگی‌های ظاهری: نوارهای پهن قهوه‌ای پررنگ به همراه لکه‌های بزرگ و متوسط بر روی سطح پشتی دیده می‌شود. بیشتر زگیل‌های سطح پشتی مشکی و یا زرد تیره‌اند. نوار پهنی از پوزه شروع شده و پس از عبور از چشم و گوش، تا گردن ادامه می‌یابد. نوار دیگری بین گوشه چشم و لب بالا قرار گرفته است. پولک‌های لب بالا، بینی و پشت بینی تیره رنگ هستند. سطح شکمی روشن و بدون خال، نقطه یا نوار است. ۱۵ نوار بر روی دم دیده می‌شود که ۴ عدد از آنها نامنظم و بقیه منظم هستند. سطح پشتی توسط ۱۶ ردیف طولی منظم از پولک‌های زگیل مانند تیغه دار و سه وجهی پوشیده شده است. ۹ پولک در زیر بر گه انگشت چهارم قابل مشاهده است. سه جفت پولک عقب چانه ای دارد که نخستین جفت در تماس با یکدیگر و نخستین پولک لب پایین است. دومین جفت با پولک‌های اول و دوم لب پایین در اتصال بوده و سومین جفت با هیچ یک از پولک‌های لب پایین در ارتباط نیست. لب بالایی دارای ۱۵ و لب پایینی دارای ۹ پولک است. داری ۱۲ حفره پیش مخرجی و فاقد حفره رانی است. طول پوزه تا مخرج ۷۰ و طول دم ۸۴ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: اطلاعاتی در مورد تولید مثل این گونه موجود نیست ولی احتمالاً مانند سایر گونه‌های این جنس ۲ عدد تخم می‌گذارد. **عادات و رفتار:** شب فعال است. اطلاعات دیگری در مورد رفتار این گونه موجود نیست اما احتمالاً شبیه رفتار سایر گونه‌های این جنس است.

گکوی ناوپولک ایرانی

Mediodactylus aspratilis

(Anderson, 1973)

Iranian Keel-scaled Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Bunopus aspratilis Anderson, 1973

Carinatogekko aspratilis: Anderson, 1999

Mediodactylus aspratilis: Červenka *et al.*, 2010

Exterior characteristics: Dorsum light gray brown, back with six prominent, undulating, chocolate brown, transverse bars narrower than interspaces, first one on nape, sixth across sacrum top of head and lips mottled with dark brown tail with 12 dark bars; venter light gray with irregular dark marks on throat and pectoral areas. Mid-dorsal scales distinctly larger than abdominal scales; caudal tubercles raised, pointed; scales of upper surface of forearm heterogeneous; lower row of distal lateral digital scales flat, keeled, not acuminate; 17 to 18 subdigital lamellae on fourth toe. Snout-vent 27 mm, tail 30 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: This species is oviparous and it usually lays 2 eggs during the spring.

Behavior: This is a nocturnal lizard. They hide under the stones and barks.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی به رنگ خاکستری متمایل به قهوه‌ای روشن و به همراه شش نوار عرضی مشخص به رنگ شکلاتی است که پهنای هر یک از فاصله بین آن‌ها کمتر است. اولین نوار بر روی گردن و ششمی در سطح بالایی ناحیه مخرجی قرار گرفته است. نقاط قهوه‌ای تیره رنگی بر روی سطح بالایی سر و لب‌ها دیده می‌شود. ۱۲ نوار تیره بر روی دم دیده می‌شود. سطح شکمی خاکستری روشن با آثار نامنظم تیره روی گلو و بخش سینه‌ای است. پولک‌های قسمت میانی بدن به وضوح بزرگ‌تر از پولک‌های شکمی هستند. پولک‌های دم تیغه دار و نوک تیزند. پولک‌های سطح بالایی دست‌های ناهمگند. پولک‌های حاشیه انگشتان به صورت تخت، تیغه دار و فاقد تیزی هستند. ۱۷ تا ۱۸ پولک در زیر انگشت چهارم یا قابل شمارش است. طول پوزه تا مخرج ۲۷ میلی‌متر و طول دم ۳۰ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار بوده و ۲ عدد تخم در فصل بهار می‌گذارد.

عادات و رفتار: این گونه شب فعال است. زیر تخته سنگ‌ها، چوب‌ها و غیره یافت می‌شود.

ویژگی‌های ظاهری: شش تا هشت نوار عرضی تیره نامشخص V مانند بر روی سطح پشتی دیده می‌شود که نوک تیز آن به سمت دم است. اولین نوار بر روی گردن قرار داشته و نوار آخر بر روی ناحیه خاجی قرار دارد. این نوارها گاهی با هم ترکیب می‌شوند. بر روی دم نیز ۱۳ نوار تیره رنگ قرار دارد. سطح پشتی بدن توسط ۱۲ تا ۱۴ ردیف طولی از پولک‌های سه وجهی زگیل مانند پوشیده شده است. سطح زیر دم فاقد پولک‌های بزرگ است و در عوض توسط ۵ تا ۷ ردیف طولی از پولک‌های تیغه دار و با همپوشانی مشخص پوشیده شده است. دو طرف دم توسط پولک‌های بزرگ زگیل مانند و تیغه داری پوشیده شده است. طول پوزه تا مخرج ۴۵ و طول دم ۵۰ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، عراق، ترکیه و سوریه.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است و ۱ تا ۲ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: به‌طور معمول شب‌ها بر روی دیوار خانه‌ها یا باغ‌ها دیده می‌شود.

گکوی زیر پولک

Mediodactylus heterocercum

(Blanford, 1874)

Blanford's Rough-scaled Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Gymnodactylus heterocercus Blanford, 1874

Cyrtopodion heterocercum: Anderson, 1999

Mediodactylus heterocercum:

Sindaco & Jeremcenko, 2008

Exterior characteristics: Six to 8 indistinct dark angular transverse bars on dorsum, apices pointing caudal, first bar on neck, last bar across sacral region; these tend to fuse and coalesce; 13 dark bars on tail. Dorsum with enlarged trihedral tubercles in 12 to 14 longitudinal rows; no enlarged subcaudal plates, tail covered below with strongly keeled imbricate scales in 5 to 7 longitudinal rows; sides of tail with greatly enlarged sharply keeled mucronate scales. Snout-vent 45 mm, tail 50 mm.

Global distribution: Iran, Turkey, Iraq and Syria.

Reproduction: It is oviparous and lays one or two eggs.

Behavior: This species is nocturnal and it is found on walls and also orchards.

گکوی ناو پولک عراقی

Mediodactylus heteropholis
(Minton, Anderson and Anderson, 1970)
Iraqi Keel-scaled Gecko

نام‌های علمی مترادف:

Tropicolotes heteropholis

Minton, Anderson & Anderson, 1970

Carinatogekko heteropholis: Anderson, 1999*Mediodactylus heteropholis*:Červenka *et al.*, 2010

Exterior characteristics: Dorsum tight gray brown in preservatives with seven narrow dark chevrons, apices pointing caudal, bordered posteriorly with broader light crossbars; first chevron on nape seventh across sacral region; similar marks on tail; limbs and digits faintly cross-banded with dark. Mid-dorsal scales slightly larger than or subequal to abdominal scales; caudal tubercles distinctly swollen but blunt, their posterior borders not upraised; scales of upper surface of forearm homogenous; lower row of lateral subdigital scales acuminate; 15 subdigital lamellae on fourth toe. Snout-vent 31 mm, tail 34 mm.

Global distribution: Iran and Iraq.

Reproduction: This species is oviparous.

Behavior: This is a nocturnal lizard. They hide under the stones, barks or logs.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی در نمونه‌های تثبیت شده به رنگ خاکستری متمایل به قهوه‌ای روشن است و هفت نوار V شکل تیره که راس آن‌ها به سمت دم است، دیده می‌شود. اولین نوار بر روی گردن و هفتمین نوار بر روی سطح پشتی ناحیه مخرجی قرار دارد. طرح روی دم مانند پشت بدن است. دست و پا و انگشتان دارای نوارهای عرضی تیره کم رنگ هستند. پولک‌های میانی سطح پشتی هم اندازه و یا اندکی بزرگ تر از پولک‌های سطح شکمی هستند. پولک‌های زگیل مانند دمی به طور مشخصی برجسته هستند اما نوک تیز نبوده و لبه انتهایی آنها خیلی رو به بالا نیست. پولک‌های روی دست و پاها همگن بوده و پولک‌های حاشیه انگشتان نوک تیزند. ۱۵ پولک در زیر انگشت چهارم دیده می‌شود. طول پوزه تا مخرج ۳۱ و طول دم ۳۴ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران و عراق.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این گونه شب فعال است. در زیر سنگ‌ها، پوسته درختان، چوب‌ها و غیره مخفی می‌شود.

گکوی ناو پولک ایلام

***Mediodactylus ilamensis*
(Fathinia, Karamiani, Darvishnia,
Heidari & Rastegar-pouyani, 2011)
Ilam Keel-scaled Gecko**

نام‌های علمی مترادف:

Carinatogekko ilamensis Fathinia, Karamiani,
Darvishnia, Heidari & Rastegar-pouyani, 2011

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن سفید متمایل به قهوه‌ای و به همراه ۶ نوار عرضی شکلاتی در بین ناحیه گردن و لگن است. نوار پنجم ناقص و سایر نوارها کاملند. عرض نوارها برابر و یا اندکی کمتر از فاصله بین دو نوار متوالی است. نوارهای تیره رنگی بر روی سر، لب، دست و پا، انگشتان و دم دیده می‌شود. سطح شکمی سفید یک‌دست است. فاقد پولک عقب چانه ای است و پولک چانه ای به ۶ تا ۷ پولک ریز تیغه دار متصل است. سطح زیرین دم فاقد پولک‌های درشت و صفحه مانند بوده و در عوض توسط پولک‌های تیغه دار نوک تیز پوشیده شده است. ۱۰ تا ۱۱ ردیف طولی از پولک‌های زگیل مانند بر روی سطح پشتی وجود دارد. ۳۰ تا ۳۲ پولک پهلوئی و شکمی در فاصله میان پهلوها قابل شمارش است. پولک‌های زیر انگشتان تیغه دارند. طول پوزه تا مخرج ۳۶ و طول دم ۳۹ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: اطلاعاتی در مورد تولیدمثل این گونه موجود نیست اما احتمالاً مانند سایر گونه‌های این جنس تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این مارمولک شب فعال است.

Exterior characteristics: Dorsum brownish white; six transverse chocolate bars on dorsum from nape to sacral region, the fifth partial, others complete; width of dark bars equal to or slightly smaller than light interspaces; dark stripes and spots on dorsal side of head, postorbital, frontal, infra and supralabials; dark crossbars on limbs and digits, not reaching ventral surfaces; ventral side of body whitish; dark transverse bars on tail, extending to lateral tail region. No postmental; mental bordered by 6 to 7 small keeled scales; ventral side of tail without large plate-like scales, but with keeled mucronate scales; 10 to 11 regular longitudinal rows of tubercles on back; 30 to 32 ventral and ventrolateral scales from side to side; subdigital lamellae keeled. Snout-vent 36 mm, tail 39 mm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: Nothing is known about reproduction of this species but, like other species of the genus *Mediodactylus*, it may be oviparous.

Behavior: It's nocturnal.

